

Problemkällor och strategier i interskandinaviska samtal

Solveig Malmsten

Problemkällor i grannspråskommunikation

- Uttal
 - Böjning
 - Ordförråd
 - Homonymer i skrift ("falska vänner")
 - Särpräkliga ord
 - Räkneord
 - Ledigt vardagsspråk, slang
 - Idiomatiska uttryck
 - Namn, benämningar, förkortningar
 - Syntax
-
- Uttalet står antagligen för majoriteten av missförstånden
 - Skriftliga homonymer ("falska vänner") ca 3%
-
- Räkneord ca 9%
 - Vardagsspråk ca 8%
 - Namn etc. 25%!

Några exempel på skillnader nynorsk–svenska

Uttal

– Nn. k/kv sv. h/v	kva, kor, kvifor, korleis	vad, var, varför, hur(ledes)
--------------------	---------------------------	------------------------------

Böjning

– Presensformer utan ändelse	kjem, ligg, sit	kommer, ligger, sitter
------------------------------	-----------------	------------------------

Ordförråd

– Falska vänner	anledning	tillfälle
	artig	trevlig, intressant, märkelig
	att	tillbaka
– Särspråkliga ord	døme	exempel
	høve	tillfälle, möjlighet
	lyt	måste (presensform)
	ymse	olika

Kommunikativa strategier

- Gör ditt tal lätt att uppfatta
 - Tala långsamt
 - Tala tydligt
- Gör ditt tal lätt att förstå
 - Använd de uttryck som är vanligast i offentlig svenska
 - Undvik slang och idiomatiska uttryck
 - Signalera tydligt om du använder en metafor
 - Undvik namn och förkortningar som kräver specifikt svenska referensramar
 - Förklara nödvändiga, specifikt svenska begrepp
- Lyssna aktivt
 - Utgå alltid från att motpartens inlägg är relevanta och kloka
 - Använd språklig fantasi för att tolka dem som relevanta och kloka
 - Ord kan ha en något annorlunda denotativ eller konnotativ betydelse än i svenska!
- Fråga!!
 - Om du inte förstår motparten fullt ut
 - Om du anar att motparten inte förstått det du har sagt
 - Upprepa extra tydligt eller formulera om med enklare ord

Viktigaste råd

- Fokusera i första hand på att dra nytta av varandras kunskap och erfarenheter
- Reflektera i andra hand över den språkliga mångfalden i samtalet
- Ha trevlig tillsammans!

Referenser

- Agazzi, Birgitta & Havaas, Anitha (2012). Snacka skandinaviska. 1. uppl. Stockholm: Producta
- Brink Theilgaard, Eva (2016). Man skal bare kaste sig ud i det [Elektronisk resurs] en interviewundersøgelse af unge i Nordens nabosprogsforståelse i praksis. 1. oplag [Kbh.]: Nordisk Sprogkoordination. Tillgänglig på Internet: https://dsn.dk/om-os/samarbejdspartner/Manskalbarekastesigudidet_dsndk.pdf/view
- Börestam, Ulla (1994). Skandinaver samtalar: språkliga och interaktionella strategier i samtal mellan danskar, norrmän och svenskar. Diss. Uppsala.
- Börestam, Ulla (1996). Språkligt detektivarbete: om problemkällor i interskandinavisk kommunikation. Språk och stil 1996 (6). S. 51–62.